

Safe Harbor gekraakt

Edward Snowden, zelf inmiddels gevlucht naar Rusland, heeft een stille revolutie veroorzaakt in het Amerikaans-Europese privacylandschap.

De Verenigde Staten worden van oudsher geacht een ontoereikend beschermingsniveau te hebben als het gaat om privacy. Althans in de ogen van de EU, die veel strengere privacyeisen stelt. Op grond van een Europese privacyrichtlijn uit 1998 was het dan ook verboden om persoonsgegevens te exporteren naar de VS.

Om dit probleem te verhelpen sloten de VS en de Europese Commissie in 2000 het zogeheten Safe Harbor-verdrag. Amerikaanse organisaties die zich aansloten bij het Safe Harbor Framework werden sindsdien beschouwd als 'veilige havens': Amerikaanse organisaties die veilig omgaan met Europese persoonsgegevens. Doorgifte van persoonsgegevens naar een bij Safe Harbor aangesloten organisatie was sindsdien toegestaan.

Tot 6 oktober 2015. Privacyvoorvechter en luis in de pels Max Schrems uit Wenen begon in 2014 middels zijn Europe vs Facebook group succesvol een rechtszaak tegen Facebook en won in hoogste instantie. Zijn motto: "Iedereen zou flippen als je weet wat ze doen met je data."

Facebook was aangesloten bij Safe Harbor. Echter, Schrems beargumenteerde dat uit de stukken die Edward Snowden in 2013 had blootgelegd, bleek dat het

privacybeschermingsniveau van de VS niet (meer) voldeed aan Europese beschermingsmaatstaven. Schrems diende een klacht in bij de Ierse Data Protection Commissioner tegen Facebook Ireland. Deze laatste gaf namelijk zijn persoonsgegevens door aan Facebook USA.

In eerste instantie nam de Ierse Data Protection Commissioner de klacht niet in behandeling. Facebook was immers Safe Harbor-gecertificeerd, en dus mocht zij de klacht niet verder onderzoeken. Hierop ging Schrems in beroep bij de Ierse High Court of Justice. Deze kwam tot de conclusie dat er gerede twijfel bestond over het Amerikaanse beschermingsniveau. De High Court stelde daarom zogeheten prejudiciële vragen aan het Europese Hof van Justitie, om te oordelen of Safe Harbor nog steeds voldeed aan het 'passende beschermingsniveau'.

Het Europese Hof van Justitie kwam tot de conclusie dat Safe Harbor niet meer voldeed aan het geldende Europese wettelijke kader en verklaarde Safe Harbor ongeldig. Reden was onder meer dat Safe Harbor niet voorzorg in juridische beroepsmogelijkheden voor individuen die toegang willen tot de over hen bijgehouden persoonsgegevens, of deze verwijderd of gewijzigd willen hebben. Ook blokkeerde Safe Harbor klachten bij nationale toezichthouders, indien een bedrijf bij Safe Harbor was aangesloten.

Anja Dekhuijzen houdt zich als vooraanstaand advocaat bij Whitebridge bezig met IT- en outsourcing. Ze adviseert in die hoedanigheid cliënten over vraagstukken rondom outsourcing, IT-contracten, IT-disputen, telecommunicatie, e-commerce en privacy.

De Europese privacytoezichthouders hebben de Europese Unie tot en met januari 2016 gegeven om een nieuw Safe Harbor-verdrag met de VS te sluiten. Indien dit niet lukt, zullen er maatregelen worden genomen. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van boetes voor bedrijven die op een onjuiste manier met privégegevens omspringen.

Geheel uit de lucht komt de uitspraak niet vallen. Er wordt al twee jaar gediscussieerd over een nieuw Safe Harbor-verdrag. Doel is dat buitenlanders in de VS dezelfde rechten als Amerikanen krijgen bij een schending van hun persoonlijke gegevens. Er is naar verluidt een principeakkoord bereikt, maar de bindendheid is nog onderwerp van gesprek. Het nieuwe verdrag zal er bovendien voor moeten zorgen dat er beter samengewerkt zal worden tussen de Amerikaanse en Europese privacytoezichthouders. Tot slot is het de bedoeling dat er meer transparantie komt over bijvoorbeeld de opslag van gegevens voor consumenten en zullen er strengere regels zijn voor bedrijven die persoonsgegevens willen doorsturen aan derden.